

No. 51060*

**Turkey
and
Azerbaijan**

Agreement on strategic partnership and mutual assistance between the Republic of Turkey and the Republic of Azerbaijan. Baku, 16 August 2010

Entry into force: *25 October 2011 by notification, in accordance with article 23*

Authentic texts: *Azerbaijani and Turkish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Turkey, 29 July 2013*

*No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.

**Turquie
et
Azerbaïdjan**

Accord de partenariat stratégique et d'assistance mutuelle entre la République turque et la République d'Azerbaïdjan. Bakou, 16 août 2010

Entrée en vigueur : *25 octobre 2011 par notification, conformément à l'article 23*

Textes authentiques : *azerbaïdjanais et turc*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Turquie, 29 juillet 2013*

*Le numéro de volume RTNU n'a pas encore été établi pour ce dossier. Les textes reproduits ci-dessous, s'ils sont disponibles, sont les textes authentiques de l'accord/pièce jointe d'action tel que soumises pour l'enregistrement et publication au Secrétariat. Pour référence, ils ont été présentés sous forme de la pagination consécutive. Les traductions, s'ils sont inclus, ne sont pas en form finale et sont fournies uniquement à titre d'information.

**Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası
arasında strateji tərəfdaşlıq və
qarşılıqlı yardım haqqında
Müqavilə**

Bundan sonra “Tərəflər” adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası,

9 fevral 1994-cü il tarixində imzalanmış “Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası arasında dostluq və hərtərəfli əməkdaşlığın inkişafı barədə Müqavilə”ni və “Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikası arasında əməkdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında Protokol”u rəhbər tutaraq, habelə 13 oktyabr 1921-ci il tarixli Qars Müqaviləsinə sadıq olduqlarını ifadə edərək,

ənənəvi dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin müştərək dəyərlər, hərtərəfli əməkdaşlıq, etimad və hər iki ölkənin maraqlarına qarşılıqlı hörmət əsasında daha da gücləndirilməsi əzmində olaraq,

bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, suveren bərabərlik, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığı prinsiplərinin vacibliyini təsdiq edərək, müstəqilliklərinə, suverenliklərinə, ərazi bütövlüklərinə yönələn silahlı basqın halında lazımı qarşılıqlı yardım tədbirlərin həyata keçirilməsinin zəruriliyini vurğulayaraq,

milli təhlükəsizliklərinin təmin edilməsi və iqtisadi qüdrətlərinin gücləndirilməsinin və müştərək dəyərlərinin qorunmasınının Tərəflərin ən ümdə maraqları olduğu üçün siyasi, iqtisadi, energetika, mədəni, humanitar, hərbi və hərbi-texniki sahələrdəki əməkdaşlıqlarını inkişaf etdirmək və dərinləşdirmək qətiyyətinə olduqlarını ifadə edərək,

aktual beynəlxalq məsələlərdə birgə mövqe nümayiş etdirmək məqsədilə, beynəlxalq və regional təşkilatlarda iki ölkə arasında mövcud əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayaraq,

bölgədə sülh, əmin-amanlıq, rifah və inkişaf məqsədi ilə əlverişli şəraitin bərqərar olması üçün dövlətlərin təhlükəsizliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün təmin edilməsinin ən vacib şərt olduğunu təsdiqləyərək,

insan hüquqları, qanunun aliliyi və yaxşı idarəetmə prinsiplərinə sadıq olduqlarını ifadə edərək,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Hərbi-siyasi və təhlükəsizlik məsələləri

Maddə 1

Tərəflər qonşu və qardaş dövlətlər olaraq bir-birinin müstəqilliyinin, suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün, sərhədlərinin toxunulmazlığının təmin olunmasında və qorunmasında bir-biri ilə sıx əməkdaşlıq edəcəklər. Tərəflərin hər hansı biri ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin və sərhədlərinin toxunulmazlığının təhdid edildiyi və ya təhlükə altında olduğu qənaətində olduqda, Tərəflər bu təhdid və təhlükələrin aradan qaldırılması istiqamətində görülə biləcək tədbirlər barədə təxirəsalınmadan məsləhətləşmələr aparacaqlar.

Maddə 2

Tərəflərdən biri üçüncü dövlət və ya bir qrup dövlət tərəfindən silahlı basqın və ya hərbi təcavüzə məruz qaldıqda, Tərəflər BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsi ilə tanınan fərdi və ya kollektiv özünü müdafiə hüququnun həyata keçirilməsi üçün hərbi imkan və qüdrətlərindən istifadə etmək də daxil olmaqla, mövcud imkanları çərçivəsində bütün zəruri tədbirlərin görülməsi məqsədi ilə bir-birinə qarşılıqlı yardım göstərəcəkləri barədə razılığa gəldilər. Bu yardımın forması və həcmi təxirəsalınmadan Tərəflər arasında razılaşdırılacaqdır.

Maddə 3

Tərəflər bu Müqavilənin 2-ci maddəsini rəhbər tutaraq, bir-birinə qarşılıqlı yardımın təmin edilməsi üçün səylərin birləşdirilməsi və razılaşdırılmış tədbirlərin icrası məqsədi ilə müdafiə və hərbi-texniki sahədə siyasətlərinin həyata keçirilməsində və silahlı qüvvələri arasındakı əlaqələrin daha da gücləndirilməsində sıx əməkdaşlıq edəcəklər.

Maddə 4

Tərəflər onların maraqlarına toxunan bütün beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri üzrə bir-biri ilə məsləhətləşmələr aparacaq və bu Müqavilənin məqsədlərinin uğurla həyata keçirilməsinə nail olmaq üçün həyati maraqlarının, ələlxüsüs milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və milli təhlükəsizliyə qarşı yönələn hər hansı təhdid və təhlükənin aradan qaldırılması üçün qarşılıqlı məsləhətləşmələr əsasında fərdi və birgə tədbirlər görmək imkanlarının inkişaf etdirilməsində və artırılmasında bir-birinə davamlı, səmərəli yardım göstərəcək və əməkdaşlıq edəcəklər.

Maddə 5

Tərəflərdən hər hansı biri, digər Tərəfin müstəqilliyinə, suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəli bilən ittifaq və hərəkətlərdə iştirak etməyəcək, öz ərazisində digər Tərəfin müstəqilliyinə, suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə təhlükə yaradan təşkilatların və qrupların yaradılmasını və fəaliyyətini qadağan edəcəklər.

Tərəflərdən hər hansı biri öz ərazisindən digər Tərəfə qarşı təcavüz aktlarının və digər zorakı hərəkətlərin həyata keçirilməsi üçün istifadə edilməsinə yol verməməyi öhdələrinə götürürlər.

Maddə 6

Tərəflər regional və beynəlxalq sabitliyə və təhlükəsizliyə mənfi təsir edən müxtəlif təhdid və çağırışlara, xüsusilə terrorçuluğa, onun bütün forma və təzahürlərinə, maliyyələşdirilməsinə, həmçinin kütləvi qırğın silahlarının yayılmasına, mütəşəkkil cinayətkarlığa, çirkli pulların yuyulmasına, narkotiklərin qeyri-qanuni dövriyyəsinə, insan alverinə, qeyri-qanuni miqrasiyaya qarşı mübarizə sahəsində birgə səylərini və əməkdaşlıqlarını gücləndirəcəklər.

Hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlıq məsələləri

Maddə 7

Tərəflər bu Müqavilədə nəzərdə tutulan müdafiə sahəsində əməkdaşlığın və qarşılıqlı yardımın həyata keçirilməsi üçün, öz milli qanunvericilikləri və beynəlxalq öhdəlikləri əsasında və qanuni müdafiə ehtiyaclarının təmin olunması zərurətini nəzərə alaraq, silahlı qüvvələrinin güc və idarəetmə strukturlarının əlaqələndirilməsi üçün lazımi planlaşdırma həyata keçirirlər.

Maddə 8

Tərəflər bu Müqavilənin 2-ci maddəsində qeyd olunan müdafiə və qarşılıqlı yardımın həyata keçirilməsi çərçivəsində birgə hərbi əməliyyatlar aparılması məqsədi ilə hərbi infrastrukturlarının təkmilləşdirilməsi, silahlı qüvvələrin hərtərəfli hazırlığı, onların zəruri silahlarla və hərbi texnika ilə təmin edilməsi üçün bütün lazımi milli tədbirləri görürlər.

Maddə 9

Tərəflər arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq çərçivəsində nəzərdə tutulan tədbirlər aşağıdakı şəkildə həyata keçiriləcəkdir:

- Tərəflərin müdafiə ehtiyacları və təhlükəsizliyi üçün müdafiə təyinatlı məhsulların və maddi-texniki vasitələrin təchizatı;
- müdafiə təyinatlı məhsulların yaradılması və istehsalı;
- müdafiə təyinatlı xidmətlərin təqdim edilməsi;
- birgə hərbi təlimlərin və müdafiə hazırlığı üzrə tədbirlərin keçirilməsi;
- silahlı qüvvələr üçün mütəxəssislərin hazırlanması;
- silahlı qüvvələrin fəaliyyətinin arxa cəbhə təminatı;
- hərbi tibb və səhiyyə;
- qarşılıqlı razılığa əsasən digər sahə və məsələləri.

İqtisadi əməkdaşlıq məsələləri

Maddə 10

Tərəflər ticarət-iqtisadi əlaqələrin hər iki ölkənin potensialına uyğun olaraq genişləndirilməsi, habelə iki ölkə arasında iqtisadi integrasiyanın dərinləndirilməsi məqsədi ilə fəaliyyətlərini daha da intensivləşdirəcəklər.

Maddə 11

Tərəflər qarşılıqlı investisiya və ticarət əlaqələrini, sənaye, maliyyə və bank sektorunda, kənd təsərrüfatı, yeyinti və yüngül sənaye, rabitə və informasiya texnologiyaları, kommunikasiya, nəqliyyat və turizm, alternativ enerji mənbələrindən istifadə və digər iqtisadi, sahələrdə əməkdaşlığı inkişaf etdirəcək, habelə üçüncü ölkələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələri arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı təşviq edəcəklər. Tərəflər ixracın gücləndirilməsi, məhsuldarlığın artırılması, yeni texnologiyaların istifadəsi və investisiyaların cəlb olunması məqsədi ilə əməkdaşlığı genişləndirəcəklər.

Maddə 12

Tərəflər enerji sahəsində global və regional enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və iqtisadiyyatlarının gücləndirilməsi məqsədi ilə ərazilərdən keçən global əhəmiyyətli enerji layihələrinin davamlı fəaliyyəti üçün bütün zəruri tədbirləri həyata keçirəcək və bu istiqamətdəki əməkdaşlıqlarını genişləndirəcəklər.

Tərəflər, həmçinin öz ölkələrində və üçüncü ölkələrdə karbohidrogen ehtiyatlarının inkişaf etdirilməsi, daşınması və satışının təmin edilməsi üçün müştərək investisiya layihələri həyata keçirmək niyyətindədirlər. Bu məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün Tərəflər aidiyyəti qurum və təşkilatlarının nümayəndələrindən ibarət olacaq Enerji Sahəsində Birgə Komissiya yaradılması barədə razılığa gəldilər.

Maddə 13

Tərəflər səmərəliliyinin və yüklərinin öz ölkələrinin hüdudları daxilindəki dəniz və hava limanlarından, dəmir və magistral yolları şəbəkələrindən maneəsiz keçməsinin təmin olunması istiqamətində əməkdaşlığı inkişaf etdirəcəklər. Tərəflər iştirakçıları olduqları beynəlxalq müqavilələrinə və milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq, tranzit nəqliyyat xətləri və nəqliyyatın digər sahələri ilə bağlı olan infrastrukturların inkişafında əməkdaşlıqlarını dərinləşdirəcəklər.

Humanitar məsələlər

Maddə 14

Tərəflər Parlamentlərarası əməkdaşlığın gələcəkdə daha da inkişaf etdirilməsini təşviq edəcəklər.

Maddə 15

Tərəflər, lazımi dövlət dəstəyini də təmin edərək, müştərək dəyərlərə söykənən xalqları arasında güclü əlaqələrinin ictimai inteqrasiyası məqsədilə humanitar, sosial müdafiə, səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, gənclər və idman sahələrində əməkdaşlığı inkişaf etdirəcək, hər iki xalqın müştərək dəyərlərinin əsas ünsürləri olan dillərinin, müqəddəs dəyərlərinin və mədəni irslərinin hər iki ölkədə də tanınmasını və inkişaf etdirilməsini təşviq edəcək və lazımi ictimai dəstəyinin göstərilməsini təmin edəcək, tarixi və mədəni irslərinin qorunması üçün birgə fəaliyyət həyata keçirəcəklər.

Tərəflər, bir-birlərinin incəsənət qurumlarının fəaliyyətlərinin hər iki ölkədə də genişləndirilməsi və müştərək mədəniyyət və incəsənət qurumlarının yaradılması barədə razılığa gəldilər.

Maddə 16

Tərəflər intellektual, elmi və texniki potensiallarının daha da artırılması və ümumi elmi-texniki məkanın yaradılması məqsədi ilə, elmi müəssisələri arasında əlaqələrin gücləndirilməsini təşviq edəcək, müştərək elmi tədqiqat layihələrinin icrası və əldə olunan elmi, texniki və texnoloji nailiyyətlərin ən yaxşı şəkildə tətbiqi və qarşılıqlı istifadə olunması istiqamətində əməkdaşlıq edəcəklər.

Maddə 17

Tərəflər rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsində, eləcə də kütləvi informasiya vasitələri arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsini təşviq edəcəklər.

Maddə 18

Tərəflər milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq, vətəndaşlarının bir-birinin ölkələrinə gediş-gəlişinin asanlaşdırılması, bir Tərəfin vətəndaşının digər tərəfinin ölkəsində yaşamasının, daşınmaz əmlak əldə etməsinin, əmək fəaliyyəti ilə məşğul olması və sosial müdafiəsinin təmin olunması üçün tədbirlər görəcəklər.

Tərəflər milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq, hər iki ölkənin milli maraqlarının müdafiəsi, xalqlarının tarixi və mədəniyyətinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Tərəflərin üçüncü ölkədə yaşayan vətəndaşlarının, habelə üçüncü ölkənin vətəndaşı olan və ya vətəndaşlığı olmayan, lakin etnik, dil, mədəniyyət və ya tarixi əlaqələr baxımından Tərəflərdən birinə bağlılığı olan soydaşların hüquqlarının qorunması istiqamətində digər ölkələrdəki diasporlarının fəaliyyətinə beynəlxalq hüquqi aktlar çərçivəsində və müvafiq ölkələrin qanunvericiliyinin imkan verdiyi həddə dəstək verəcəklər.

Maddə 19

Tərəflər ətraf mühitin mühafizəsi və iqlim dəyişikliyinə mənfi təsirlərinin qarşısının alınması sahəsində birgə səylərin göstərilməsi məqsədilə ətraf mühit sahəsində hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları arasında əməkdaşlığı təşviq edəcəklər.

Maddə 20

Tərəflər ərzaq təhlükəsizliklərinin təmin edilməsi istiqamətində kənd təsərrüfatı və ərzaq təminatı sahəsində əməkdaşlıqlarını daha da inkişaf etdirəcəklər.

Ümumi və yekun müddəalar

Maddə 21

Bu Müqavilənin müddəaları Tərəflərin iştirakçısı olduqları digər beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn hüquq və öhdəliklərinə xələl gətirməyəcəkdir.

Maddə 22

Bu Müqavilə müddəalarının təfsirindən və ya tətbiqindən irəli gələn hər cür fikir ayrılığı arbitraja və ya hər hansı bir milli və ya beynəlxalq məhkəməyə ya da digər üçüncü tərəf vasitəsilə həll yollarına müraciət etmədən Tərəflər arasında danışıqlar yolu ilə dostcasına həll olunacaqdır.

Maddə 23

Bu Müqavilə, Tərəflərin milli qanunvericiliklərinin nəzərdə tutduğu lazımi prosedurların başa çatması ilə əlaqədar ratifikasiya sənədlərinin mübadilə edildiyi gündən qüvvəyə minir və 10 il müddətində qüvvədə qalacaqdır.

Tərəflərdən hər biri bu Müqavilənin müddətinin bitməsinə ən azı 6 ay qalmış diplomatik kanallar vasitəsilə yazılı olaraq Müqavilənin ləğvi barədə bildiriş təqdim etmədiyi halda Müqavilənin qüvvədə olma müddəti avtomatik olaraq növbəti 10 illik müddətlərə uzadılacaqdır.

Bu Müqavilə qarşılıqlı razılaşma ilə dəyişdirilə bilər. Hər bir dəyişiklik bu maddənin birinci bəndində müəyyən edilmiş qaydaya uyğun olaraq qüvvəyə minəcəkdir.

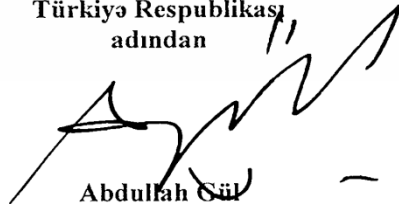
Bu Müqavilə Bakı şəhərində 16 avqust 2010-cu il tarixində Azərbaycan və Türk dillərində olmaqla iki əsl nüsxədə imzalanmışdır, bütün mətnlər eyni hüquqi qüvvəyə malikdir. Təfsir zamanı fərqlər olduğu halda bütün mətnlər bərabər dərəcədə əsas götürüləcəkdir.

**Azərbaycan Respublikası
adından**

**İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

**Türkiyə Respublikası
adından**

**Abdullah Gül
Türkiyə Respublikasının
Prezidenti**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ ARASINDA STRATEJİK ORTAKLIK VE KARŞILIKLI YARDIM ANLAŞMASI

Bundan sonra Taraflar olarak adlandırılacak Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti,

9 Şubat 1994 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluğun ve Çok Yönlü İşbirliğinin Geliştirilmesi Anlaşması"ndan ve "Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Protokolü"nden hareketle ve 13 Ekim 1921 tarihli Kars Anlaşması'na bağlı olduklarını ifade ederek,

Ortak değerler, tüm alanlarda işbirliği, karşılıklı güven anlayışı ve her iki ülkenin çıkarlarına karşılıklı saygı temelinde geleneksel dostluk ve kardeşlik ilişkilerinin daha da güçlendirilmesi azmine sahip olarak,

Birbirinin içişlerine karışmama, egemen eşitlik, toprak bütünlüğü ve uluslararası alanda tanınan sınırların dokunulmazlığı ilkelerinin önemini teyit ederek, bağımsızlıklarına, egemenliklerine, toprak bütünlüklerine yönelik silahlı saldırı halinde gerekli karşılıklı yardım önlemlerinin hayata geçirilmesinin zaruriliğini vurgulayarak,

Milli güvenliklerinin sağlanmasının, ekonomik kabiliyetlerinin güçlendirilmesinin ve ortak değerlerinin korunmasının Tarafların en öncelikli hedefleri olması itibarıyla siyasi, ekonomik, enerji, kültürel, insani, askeri ve askeri teknik alanlardaki işbirliği ilişkilerini ilerletmeye ve derinleştirmeye kararlı olduklarını ifade ederek,

Güncel uluslararası meselelerde ortak tutum sergilemek amacıyla, uluslararası ve bölgesel teşkilatlarda iki ülke arasındaki mevcut işbirliğinin daha da kuvvetlendirilmesinin önemini vurgulayarak,

Bölgede barış, huzur, refah ve kalkınma için elverişli şartların tesisinde devletlerin güvenliğinin, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün sağlanmasının en önemli şart olduğunu teyit ederek,

İnsan hakları, hukukun üstünlüğü ve iyi yönetim ilkelerine bağlılıklarını dile getirerek aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

Askeri-Siyasi ve Güvenlik konuları

Madde 1

Taraflar, komşu ve kardeş devletler olarak birbirlerinin bağımsızlığının, egemenliğinin, toprak bütünlüğünün, sınırlarının dokunulmazlığının sağlanması ve korunmasını

birbirleriyle sıkı işbirliği yapacaklardır. Tarafların herhangi biri toprak bütünlüğünün, egemenliğinin ve devlet sınırlarının dokunulmazlığının tehdit edildiği veya tehlike altında bulunduğu kanaatinde olduğunda, Taraflar bu tehdit ve tehlikelerin ortadan kaldırılması yönünde alınabilecek önlemler konusunda acil danışmalar gerçekleştireceklerdir.

Madde 2

Taraflardan biri, bir üçüncü ülke veya bir grup ülke tarafından silahlı saldırı veya askeri tecavüze maruz kaldığında, Taraflar, BM Şartının 51. maddesinin tanıdığı bireysel veya ortak meşru savunma hakkının hayata geçirilmesi için askeri imkan ve kabiliyetlerinin kullanılması da dahil mevcut olanakları çerçevesinde gerekli bütün önlemlerin alınması amacıyla birbirine karşılıklı yardımda bulunmak hususunda mutabık kalmışlardır. Bu yardımın biçimi ve kapsamı taraflarca acilen belirlenecektir.

Madde 3

Taraflar, işbu Anlaşma'nın 2. maddesi ışığında, birbirlerine karşılıklı yardımın temin edilmesi için çabaların birleştirilmesi ve mutabık kalınan faaliyetlerin hayata geçirilmesi amacıyla savunma ve askeri-teknik alanlardaki politikalarının yürütülmesinde ve silahlı kuvvetleri arasındaki ilişkilerin daha da güçlendirilmesinde yakın işbirliği yapacaklardır.

Madde 4

Taraflar, çıkarlarını ilgilendiren tüm uluslararası güvenlik meseleleri konusunda danışmalar yapacaklar ve bu Anlaşmanın amaçlarının başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini teminen, hayati çıkarlarının, özellikle milli güvenliğin sağlanması ve milli güvenliğe yönelik herhangi bir tehdit veya tehlikenin ortadan kaldırılması için karşılıklı danışmalar temelinde bireysel ve ortak önlemlerin alınması olanaklarının geliştirilmesi ve artırılması amacıyla diğer tarafla sürekli ve verimli yardımlaşma ve işbirliğinde bulunacaklardır.

Madde 5

Taraflar, diğer Tarafın bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğüne yönelik ittifak ve hareketlerde yer almayacaklar, kendi topraklarında diğer Tarafın bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğü için tehlike oluşturan örgütler ile grupların kurulmasını ve faaliyetini yasaklayacaklardır.

Taraflar, kendi topraklarının diğer Tarafa yönelik tecavüz eylemlerinin ve diğer şiddet eylemlerinin hayata geçirilmesi için kullanılmasına imkan vermeme yükümlülüğünü üstlenmektedir.

Madde 6

Taraflar, bölgesel ve uluslararası istikrar ve güvenliği olumsuz yönde etkileyen her türlü tehdit ve sınamaya karşı, özellikle terörizmin her biçimi ve tezahürleri, finansmanı, kitle imha silahlarının yayılması, örgütlü suçlar, kara paranın aklanması, yasadışı uyuşturucu

ve insan ticareti, yasadışı göçle mücadelede ortak çabalarını ve işbirliğini güçlendireceklerdir.

Askeri ve Askeri teknik işbirliği konuları

Madde 7

Taraflar, bu Anlaşmada öngörülen savunma işbirliğinin ve karşılıklı yardımın hayata geçirilmesi için ulusal mevzuatları ve uluslararası yükümlülükleri temelinde ve meşru savunma ihtiyaçlarının karşılanması gereğini gözeterek, silahlı kuvvetlerinin kuvvet ve komuta kontrol yapılarının koordinasyonu için gerekli planlamayı yaparlar.

Madde 8

Taraflar, işbu anlaşmanın 2. maddesinde tanımlanan savunma ve karşılıklı yardımın hayata geçirilmesi çerçevesinde müşterek askeri hareketlerin icra edilmesi maksadıyla askeri altyapılarının geliştirilmesi, silahlı kuvvetlerin her yönden hazırlığı ve zaruri silah ve askeri araçlarla donatılması için gerekli tüm ulusal tedbirleri alırlar.

Madde 9

Taraflar arasında savunma işbirliği çerçevesinde öngörülen tedbirler aşağıdaki şekilde hayata geçirilecektir:

- Tarafların savunma ihtiyaçları ve güvenliği için savunma amaçlı ürünlerin ve maddi-teknik araçların sağlanması,
- Savunma amaçlı ürünlerin tasarlanması ve üretimi,
- Savunma amaçlı hizmetlerin sağlanması,
- Ortak askeri tatbikatların ve savunma hazırlığı ile ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,
- Silahlı kuvvetler için uzmanların yetiştirilmesi,
- Silahlı kuvvetlerin lojistik desteğinin sağlanması,
- Askeri tıp ve sıhhiye,
- Mutabık kalınan diğer alanlar ve konular.

Ekonomik İşbirliği Konuları

Madde 10

Taraflar, ticari ve ekonomik ilişkilerinin her iki ülkenin potansiyeline uygun olarak geliştirilmesi ve iki ülke arasındaki ekonomik bütünleşmenin derinleştirilmesi amacıyla faaliyetlerini daha da yoğunlaştıracaklardır.

Madde 11

Taraflar, karşılıklı yatırım ve ticaret ilişkilerini, sanayi, maliye, bankacılık, tarım, gıda ve hafif sanayi, bilişim ve iletişim teknolojileri, iletişim, nakliyat ve turizm, alternatif enerji kaynaklarının kullanımı ve diğer iktisadi alanlarda işbirliğini geliştirecekler, ayrıca üçüncü ülkelerde faaliyette bulan kurumları arasında kar

verimli işbirliğini teşvik edeceklerdir. Taraflar, ihracatın artırılması, rekoltenin yükseltilmesi, yeni teknolojilerin kullanımı ve yatırımların teşviki amacıyla işbirliğini artıracaklardır.

Madde 12

Taraflar, enerji alanında küresel ve bölgesel düzeyde enerji güvenliğinin temin edilmesi ve ekonomilerinin güçlendirilmesi amacıyla topraklarından geçen küresel önemi haiz enerji projelerinin devamlı faaliyeti için tüm gerekli tedbirleri hayata geçirecek ve bu yöndeki işbirliklerini artıracaklardır.

Ayrıca Taraflar, kendi ülkelerinde ve üçüncü ülkelerde hidrokarbon kaynaklarının geliştirilmesi, taşınması ve pazarlanmasını teminen ortak yatırım projeleri yapılımasını amaçlamaktadırlar. Bu hedeflerin hayata geçirilmesi amacıyla Taraflar, ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşacak bir Enerji Alanında Ortak Komisyon tesisi konusunda mutabakata varmışlardır.

Madde 13

Taraflar, yolcu ve malların kendi ülkelerinin sınırları içindeki deniz ve hava limanları, demiryolu ve karayolları ağında engelsiz geçişinin sağlanması alanında işbirliğini geliştireceklerdir. Taraflar, taraf oldukları uluslararası anlaşmalar ile ulusal mevzuatlarına uygun olarak, transit nakliyat hatları ve ulaştırmanın diğer alanları ile ilgili olan altyapıların geliştirilmesi için işbirliğini derinleştireceklerdir.

İnsani Konular

Madde 14

Taraflar, Parlamentolararası işbirliğinin ileride daha da geliştirilmesini teşvik edeceklerdir.

Madde 15

Taraflar, halkları arasındaki ortak değerlere dayanan güçlü ilişkilerinin toplumsal entegrasyon hedefi ile insani, sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, kültür, gençlik ve spor alanlarındaki işbirliğini gerekli devlet desteğini de sağlayarak geliştirecekler, her iki halkın ortak değerlerini oluşturan başlıca unsurlar olan dillerinin, kutsal değerlerinin ve kültürel miraslarının her iki ülkede de tanıtılmasını ve geliştirilmesini teşvik edecekler ve gerekli toplumsal desteği sağlayacaklar, tarihi ve kültürel miraslarının korunması için ortak faaliyetlerde bulunacaklardır.

Taraflar, birbirlerinin güzel sanat kurumlarının faaliyetlerinin her iki ülkede de yaygınlaştırılması ve ortak kültür ve güzel sanat kuruluşları tesis edilmesi konusunda mutabık kalmışlardır.

Madde 16

Taraflar, entelektüel, bilimsel ve teknik potansiyellerinin daha da artırılması ve bilimsel ve teknik ortak alanın oluşturulması amacıyla bilimsel kuruluşları arasında ilişkilerin güçlendirilmesini teşvik edecekler, ortak bilimsel araştırma projelerinin uygulanması, bilimsel, teknik ve teknolojik alanlarda sağlanan başarıları en iyi şekilde hayata geçirme ve karşılıklı kullanımı konusunda işbirliği yapacaklardır.

Madde 17

Taraflar, haberleşme ve bilişim teknolojileri alanında ve kitle iletişim araçları arasında işbirliğinin geliştirilmesini teşvik edeceklerdir.

Madde 18

Taraflar, ulusal mevzuatlarına uygun olarak, vatandaşlarının birbirlerinin ülkelerine giriş-çıkışlarının kolaylaştırılması, bir Tarafın vatandaşının diğer Tarafın ülkesinde ikamet etmesi, taşınmaz mal edinmesi, çalışma ve sosyal güvenliğinin sağlanması için tedbirler alacaklardır.

Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak her iki ülkenin ulusal çıkarlarının korunması, halklarının tarihlerinin ve medeniyetlerinin dünya kamuoyunun dikkatine getirilmesi, Tarafların üçüncü ülkede yaşayan vatandaşları ve üçüncü ülke vatandaşı olan veya vatandaşlığı olmayan, fakat soy, dil, kültürel ve tarihi bağlar bakımından Taraflardan birine bağlılığı olan soydaşlarının haklarının korunması yönünde diğer ülkelerdeki diasporalarının faaliyetlerine uluslararası hukuk belgeleri çerçevesinde ve ilgili ülkelerin ulusal mevzuatları olanak verdiği ölçüde destek vereceklerdir.

Madde 19

Taraflar, çevrenin korunması ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin önlenmesi alanında ortak çaba gösterilmesi amacıyla çevre alanında kamu ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğini teşvik edeceklerdir.

Madde 20

Taraflar, gıda güvenliğinin sağlanması için tarım ve gıda temini alanlarında işbirliğini daha da geliştireceklerdir.

Genel ve Nihai Hükümler

Madde 21

İşbu Anlaşmanın hükümleri, Tarafların akdettikleri uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerine halel getirmez.

Madde 22

İşbu Anlaşma hükümlerinin yorumlanmasından veya uygulanmasından doğan her türlü uyuşmazlık, tahkime ya da herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye ya da diğer üçüncü taraf çözüm usullerine başvurulmaksızın, taraflar arasında görüşmeler yoluyla dostane şekilde çözümlenecektir.

Madde 23

İşbu Anlaşma, Tarafların ulusal mevzuatları uyarınca gerekli prosedürlerin tamamlandığına ilişkin onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girer ve 10 yıl süre ile yürürlükte kalır.

Taraflardan her biri, işbu Anlaşmanın yürürlüğünün sona ermesinden en az 6 ay önce diplomatik kanallardan yazılı olarak fesihi bildiriminde bulunmadıkça yürürlük süresi kendiliğinden 10 yıllık sürelerle uzayacaktır.

İşbu Anlaşma, karşılıklı rızayla değiştirilebilir. Her değişiklik, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, Bakü'de 16/Ağustos/2010 tarihinde Türkçe ve Azerbaycan dillerinde iki orijinal nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorum farklılıkları halinde tüm metinler eşit derecede esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına

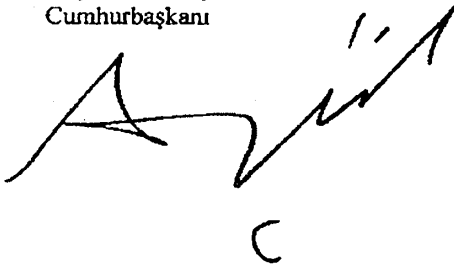
Azerbaycan Cumhuriyeti Adına

ABDULLAH GÜL

İLHAM ALİYEV

Türkiye Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı

Azerbaycan Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı

**AGREEMENT ON STRATEGIC PARTNERSHIP AND MUTUAL ASSISTANCE
BETWEEN THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN**

The Republic of Turkey and the Republic of Azerbaijan, hereinafter referred to as the “Parties”,

Acting in accordance with “the Agreement on Deepening of Friendship and Multidimensional Partnership between the Republic of Turkey and the Republic of Azerbaijan” and “the Protocol concerning Cooperation and Mutual Assistance between the Republic of Turkey and the Republic Of Azerbaijan” signed on 9 February 1994 and expressing their adherence to the Treaty of Kars of 13 October 1921,

Having the determination to further strengthen the relationship of traditional friendship and brotherhood on the basis of common values, cooperation in all areas, mutual trust and mutual respect for the interests of the two countries,

Confirming the importance of principles of non-intervention in each other’s domestic affairs, sovereign equality, territorial integrity and inviolability of internationally recognized borders and emphasizing the necessity of the adoption of required mutual assistance measures in case of armed attacks aimed at their independence, sovereignty and territorial integrity,

Expressing their determination to enhance and deepen their relations of cooperation in the political, economic, energy, cultural, humanitarian, military and the military-technical areas, since assuring their national security, strengthening their economic capabilities and protecting their common values constitute the primary objectives of the Parties,

Emphasizing the importance of further strengthening the present cooperation between the two countries within international and regional organizations in order to display a joint stance on current international issues,

Confirming that the assurance of security, sovereignty and territorial integrity of States is the most important condition in establishing appropriate conditions for peace, tranquility, welfare and development in the region,

Expressing their commitment to the principles of human rights, rule of law and good governance,

Have agreed on the following provisions:

Military-Political and Security Issues

Article 1

The Parties, as neighbors and brotherly States, shall be in close cooperation with each other on ensuring and protecting each other’s independence, sovereignty, territorial integrity and the inviolability of their borders. Under the circumstances whereby either of the Parties considers that his territorial integrity, sovereignty or the inviolability of his borders is threatened or is in

---

¹ Translation supplied by the Government of Turkey – Traduction fournie par le Gouvernement de la Turquie.

danger, the Parties shall hold urgent consultations on possible measures to be taken in order to eliminate these threats and dangers.

Article 2

When one of the Parties is confronted with an armed attack or a military infringement by a third country or a group of countries, the Parties agree to mutually assist each other in order to ensure that all necessary measures are taken within their capabilities, including the use of military means and capabilities in order to implement the inherent right of individual or collective self-defense defined by Article 51 of the UN Charter. The means and extent of this assistance shall be swiftly determined by the Parties.

Article 3

In the light of Article 2 of this Agreement and with the purpose of consolidating efforts to ensure mutual assistance and the implementation of agreed activities, the Parties shall be in close cooperation with each other on pursuing defense and military-technical policies and strengthening relations between their armed forces.

Article 4

The Parties shall engage in consultations on all international security issues pertaining to their interests and for a successful realization of the purposes of this Agreement, they shall be in continuous and productive assistance and cooperation with each other with a view to improve and enhance the possibilities of taking individual and joint measures on the basis of mutual consultations for the assurance of their vital interests, in particular, national security and the elimination of any threat or danger against their national security.

Article 5

The Parties shall not take part in alliances and actions targeting the other Party's independence, sovereignty and territorial integrity and ban the establishment and activities of organizations and groups on their territories which pose a threat to the other Party's independence, sovereignty and territorial integrity.

The Parties undertake not to allow their territories to be used for the purposes of actions of aggression and other acts of violence aiming at the other Party.

Article 6

The Parties shall strengthen their mutual efforts and cooperation for combatting against any kind of threat or challenge which negatively affect regional and international stability and security, in particular terrorism in all its forms and manifestations, financing of terrorism, the proliferation of weapons of mass destruction, organized crimes, money laundering illegal drug and human trafficking and illegal immigration.

Military and Military-technical Cooperation Issues

Article 7

With the purpose of implementing the defense cooperation and mutual assistance foreseen in this Agreement, the Parties, on the basis of their national legislation and international obligations and taking into consideration the necessity to meet their legitimate defense requirements, shall execute necessary planning for the coordination of force and command-control structures of their armed forces.

Article 8

With the purpose of conducting joint military operations within the framework of implementing the defense cooperation and mutual assistance defined in Article 2 of this Agreement, the Parties shall take all necessary national measures in order to develop military infrastructure, prepare their armed forces in all aspects and equip them with the necessary weapons and military means.

Article 9

The measures foreseen within the framework of the defense cooperation between the Parties shall be implemented as follows:

- Providing defense products and material-technical means for the defense and security needs of the Parties,
- Designing and producing defense-related products,
- Providing defense-related services,
- Conducting joint military exercises and activities regarding defense-related preparations,
- Training specialists for armed forces,
- Providing logistical support to the armed forces,
- Military medicine and health,
- Other areas and issues agreed upon.

Economic Cooperation Issues

Article 10

The Parties shall further intensify their activities in order to enhance their commercial and economic relations in accordance with the potential of both countries and deepen the economic integration between the two countries.

Article 11

The Parties shall develop their mutual investment and commercial relations, their cooperation in industry, finance, banking, agriculture, food and light industry, information and communication technologies, communication, transportation and tourism, utilization of alternative energy sources and in other economic fields. Furthermore, they shall encourage

productive mutual cooperation between their institutions functioning in third countries. The Parties shall enhance cooperation for the purposes of increasing exports, raising yields, utilizing new technologies and promoting investments.

Article 12

With the aim of providing energy security at the global and regional levels in the field of energy and strengthening their economies, the Parties shall implement all measures required for the continuous activity of energy projects of a global importance passing through their respective territories, and increase their cooperation for this purpose.

In addition, the Parties aim to accomplish common investment projects for the development, transportation and marketing of hydrocarbon resources in their respective countries and third countries. With a view to realizing these goals, the Parties have agreed upon establishing a Joint Energy Commission to be comprised of the representatives from related institutions and organizations.

Article 13

The Parties shall develop cooperation in the field of providing unhindered transit of passengers and goods in the network of sea and air ports, railways and highways within the boundaries of their respective countries. The Parties will, in accordance with the international conventions to which they are party and their national legislation, deepen cooperation in order to develop the infrastructures related with the transit shipment networks and the other fields of transport.

Humanitarian Issues

Article 14

The Parties shall encourage in the future the further development of Inter-parliamentary cooperation.

Article 15

The Parties shall develop cooperation in the fields of humanitarian affairs, social security, health, education, culture, youth and sports with the aim of social integration of strong relations based on common values between the two peoples by obtaining also the necessary government support, and shall encourage the promotion and development of languages, sacred values and cultural heritages, which are the main instruments comprising the common values of the two peoples, in the two countries, and shall provide the necessary social support and carry out joint activities for the protection of their historical and cultural heritages.

The Parties have agreed upon extending the activities of their fine arts institutions and establishing joint culture and fine arts institutions in the two countries.

Article 16

The Parties shall encourage the strengthening of relations between their scientific institutions with the purpose of enhancing their intellectual, scientific and technical potentials and creating a scientific and technical joint space, cooperating in the fields of the implementation of joint scientific research projects, and implementing the successes obtained in the areas of science, technique and technology in an ideal way and for their mutual use.

Article 17

The Parties shall encourage the development of cooperation in the field of communication and information technologies and among the mass media.

Article 18

The Parties shall take measures, in accordance with their national legislations, for facilitating the entry and exit of their citizens in each other's territories, and ensuring the residence, possession of real estate, working and social security of the citizens of one Party in the territory of the other Party.

The Parties shall support in accordance with their national legislations the activities of their diasporas in other countries, regarding the protection of the national interests of the two countries, bringing the histories and civilizations of their people to the attention of the world public opinion, and the protection of the rights of the citizens of the Parties, who live in third countries, and their compatriots who are citizens of a third country or who do not have the citizenship but have an adherence to one of the Parties due to their origin, language, culture and historical ties, within the framework of international instruments of law and to the extent allowed by the national legislations of the related countries.

Article 19

The Parties shall encourage cooperation between public and non-governmental organizations in the field of environment with a view to exert joint efforts for the protection of environment and preventing the negative effects of climate change.

Article 20

The Parties shall further enhance cooperation in the fields of agriculture and food supply in order to ensure food safety.

General and Final Provisions

Article 21

The provisions of this Agreement do not affect the rights and obligations of the Parties, stemming from international conventions to which they are party.

Article 22

Any dispute stemming from the interpretation or application of the provisions of this Agreement shall be settled through negotiations and in an amicable manner between the Parties without resorting to arbitration or any national or international court or other third party resolution procedures.

Article 23

This Agreement shall enter into force on the day of the exchange of the notifications by which the Parties notify each other of the completion of their internal legal procedures and shall be in force for 10 years.

Its duration shall be automatically extended for successive periods of 10 years unless one of the Parties declares to the other its intention to terminate it by giving a written notification through diplomatic channels at least 6 months before the termination of this Agreement.

This Agreement may be amended by the mutual consent of the Parties. Each amendment shall enter into force in accordance with the procedure prescribed in the first paragraph of this Article.

Done at Baku on 16 August 2010 in two original copies in the Turkish and Azerbaijani languages, all texts being equally authentic. In case of divergence in interpretation, all texts shall prevail equally.

On behalf of the Republic of Turkey

ABDULLAH GÜL

President of the Republic of Turkey

(signature)

On behalf of the Republic Of Azerbaijan

İLHAM ALİYEV

President of the Republic of Azerbaijan

(signature)